

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J. C. L., X., D., Í.**, zastúpeného advokátom JUDr. I. M., L., X. Bratislava, proti žalovanému: **F.** Bratislava, IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. Š., s. r. o., S., X. Bratislava, **o zaplatenie 3 263,66 Eur (98 321 Sk)**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3. júla 2008 č. k. 4 Cb 107/03-277, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 3. júla 2008 č. k. 4 Cb 107/03-277 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 27 303,50 Sk. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca si podanou žalobou dňa 18. marca 2003 uplatnil právo na zaplatenie 98 321 Sk (3 263,66 Eur) z titulu úrokov z omeškania za oneskorené vyplatenie menovitej hodnoty a výnosov z dlhopisov vydaných žalovaným podľa § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby.

Súd prvého stupňa ako predbežnú otázku riešil platnosť zmlúv o postúpení pohľadávok, na základe ktorých mali prejsť pohľadávky z titulu z omeškania v súhrnnej výške 98 321 Sk na žalobcu, a dospel k právnomu záveru, že sa jedná o absolútny neplatný právny úkon. Dôvodí to tým, že výška postupovanej pohľadávky nie je v uzatvorených zmluvách určito vyjadrená. Konkrétne vyčíslenie postupovanej pohľadávky v každej žalobcom

predloženej zmluve absentuje. Podľa oznámenia o postúpení pohľadávky postupníka – žalobcu z 28. januára 2003 adresovaného žalovanému, mali však byť zmluvami od občanov postupované pohľadávky v rôznych výškach vyčíslených k dátumom uvedeným v oznámení, čo však zo zmlúv o postúpení pohľadávok nevyplýva. Ďalej chýba konkrétny dátum vyplatenia menovitej hodnoty a výnosu (po odpočítaní zrážkovej dane) u konkrétneho postupníka, uvedenie dátumu, resp. dňa, ku ktorému došlo k výplate, resp., ku ktorému trvalo omeškanie, alebo počet dní omeškania. Chýba aj akákoľvek individualizácia vzniku, resp. i zániku právneho vzťahu postupníka. Skutočný výpočet bol zrejme vykonaný až po uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávky.

Súd dospel k záveru, že žalobcom dohodnuté predmety zmlúv v zmluvách o postúpení pohľadávky špecifikovaných v žalobe – postupované pohľadávky nie sú určité. Chýbajúcu určitosť predmetu zmlúv o postúpení pohľadávok nebolo možno konvalidovať – doplňovať, a to ani oznámením postupníka vykonaným žalovanému dňa 21. januára 2003, ani ich nahrádzať dôkazmi navrhovanými žalobcom na pojednávaní, na predloženie ktorých dôkazov mal súd podľa návrhov žalobcu v konaní zaviazat' žalovaného. Na základe uvedeného, súd dospel k záveru, že zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorené medzi žalobcom ako postupníkom a jednotlivými fyzickými osobami ako postupcami sú neplatné z dôvodu neurčitosti predmetu zmlúv. Na žalobcu preto pohľadávky na úroky z omeškania v súhrnnej výške 98 321 Sk nemohli byť na základe týchto zmlúv o postúpení pohľadávok platne postúpené. Navyše, žalobca ani ničím neosvedčil, že ide o bývalých majiteľov dlhopisov. Na základe toho, súd žalobu žalobcu voči žalovanému ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech, priznal náhradu trov konania v celkovej výške 27 303,50 Sk.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie v zákonom stanovenej lehote podľa ust. § 204 ods. 1 O. s. p., z dôvodu, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na pochybenie súdu v otázke aplikácie a samotného výkladu zákonnej úpravy inštitútu postúpenia pohľadávky upraveného v OZ, čo v konečnom dôsledku viedlo k nesprávnomu právnomu posúdeniu celej veci. Tvrdí, že postupovaná pohľadávka musí byť jednoznačne určená predmetom plnenia, osobou dlžníka, prípadne právnym dôvodom a v zmluve musí byť pohľadávka vymedzená tak, aby zo zmluvy bolo zistiteľné, aká pohľadávka je predmetom postupu, aby nebolo možné zameniť ju s inou pohľadávkou

postupcu a dlžníka, pričom presná výška peňažného plnenia nie je podstatnou náležitosťou zmluvy.

Ďalej uvádza, že všetky zmluvy boli uzavreté písomnou formou, a to medzi jednoznačne identifikovanými zmluvnými stranami, t. j. postupcom a postupníkom, v zmluvách je identifikovaný dlžník postupcu, popis pohľadávky je dostatočne zrozumiteľný a jasný, vylučujúci zameniteľnosť s inou pohľadávkou postupcu s tým istým dlžníkom. Pohľadávku postupcu tvorí úrok z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 13 740 Sk odo dňa 1. januára 2001 do dňa vyplatenia istiny. V zmluvách dokonca neabsentuje ani právny titul vzniku pohľadávky, a to nárok na výplatu menovitej hodnoty dlhopisu F. S. a výnosu k 31. decembra 2000. Žalobca sa nesnažil vo vzťahu k platnosti zmlúv, prípadne identifikácii pohľadávok, nikdy nič konvalidovať, a už vôbec nie oznámením o postúpení pohľadávok. Oznámením o postúpení pohľadávok, vrátane všetkých zmlúv o postúpení pohľadávok, ktoré boli doručené do dispozície žalovaného, si žalobca splnil predovšetkým svoju zákonnú povinnosť, pričom presné špecifikácie postúpených pohľadávok uvedené v predmetnom oznámení, boli nevyhnutné k tomu, aby v prípade neplnenia zo strany žalovaného, mohli tieto byť vymáhané súdnou cestou. Preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že na rozdiel od žalobcu považuje napadnutý rozsudok za vecne správny. Právne posúdenie predmetných zmlúv o postúpení pohľadávok ako neplatných z dôvodu neurčitosti vymedzenia postúpenej pohľadávky považuje žalovaný za správne. Z uvedených zmlúv nie je zrejmé, aká pohľadávka sa postupuje. V tomto smere nepostačuje len identifikácia podľa údajov postupcu.

Z § 24 ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb. jednoznačne vyplýva, že žalovaný bol povinný splatiť predmetné dlhopisy najneskôr do konca roku 2001. Týmto spôsobom daný právny predpis presne stanovil „dobu splatnosti“. Uvedený výklad príslušných zákonných ustanovení nie je záverom žalovaného, žalovaný sa riadil skutočnosťou, že so splácaním predmetných dlhopisov počas celého roku 2001, teda od „splatnosti“ dňa 31. 12. 2000 podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. až do konca roku 2001, teda do uplynutia „doby splatnosti“, počítali usmernenia a pokyny upravujúce zdanenie a nakladania s uvedenými dlhopismi, ktoré vydalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky ešte pred 31. 12. 2000. Nároky na úroky z omeškania uplatnené žalobcom preto nemohli vzniknúť.

Ďalej uviedol, že žalovaný považuje uplatňovanie nárokov na úroky z omeškania postihujúcich žalovaného za to, že nesplatil predmetné dlhopisy v hotovosti v mieste svojho sídla už 31. decembra 2000, za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi bez ohľadu na fakt, či uvedené nároky existujú. Preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil, ako vene správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalobcu v súlade s § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Prvostupňový súd žalobu zamietol v dôsledku nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu s poukazom na absolútnu neplatnosť zmlúv o postúpení pohľadávok uzatvorenými medzi postupcami – vlastníkmi dlhopisov žalovaného a žalobcom ako postupníkom.

Postúpením pohľadávky na základe zmluvy uzavretej medzi doterajším veriteľom (postupcom) a treťou osobou (postupníkom) postupuje pôvodný veriteľ svoju pohľadávku proti dlžníkovi novému veriteľovi. Zmluva o postúpení pohľadávky podľa § 524 ods.1 OZ má zákonom predpísanú písomnú formu (§ 40 ods. 1 OZ). Následky postúpenia pohľadávky sa prejavia v právnom postavení všetkých účastníkov. Postupca stráca postúpením pohľadávku s celým príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými. Nie je už ďalej oprávnený pohľadávku vymáhať a prijímať od dlžníka plnenie. Veriteľom sa stane postupník, ktorý nadobúda pohľadávku s príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými, ako aj so všetkými námietkami, ktoré možno proti nej uplatniť.

Na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky sa nevyžaduje súhlas dlžníka, keďže zmena v osobe veriteľa sa netýka jeho oprávnení a povinností vyplývajúcich pre neho zo záväzku. Na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky sa nevyžaduje ani to, aby dlžník o nej vedel. Obsah pôvodného záväzku sa postúpením nemení a samotným uzavretím zmluvy o postúpení sa nemení ani postavenie dlžníka.

Nevyhnutným predpokladom postúpenia pohľadávky však vždy je, že musí ísť o pohľadávku určitú (identifikovateľnú) a existujúcu.

Predmet sporu predstavuje súčet úrokov z omeškania za omeškanie splnením peňažných záväzkov, ktoré mal žalovaný voči osobám oprávneným na vyplatenie menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov, ktoré boli emitované F. S. podľa § 24 ods. 4 zákona

č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v znení neskorších predpisov.

Z obsahu zmlúv o postúpení pohľadávok v počte 69, ktoré sú založené v spise na čl. 9 až 77, je nesporné, že spĺňajú hmotnoprávne náležitosti, ktoré zákon vyžaduje.

Všetky zmluvy sú číselne označené, boli uzavreté písomnou formou. Postupca je identifikovaný menom, priezviskom, rodným číslom a číslom preukazu totožnosti. Taktiež postupník je označený obchodným menom s uvedením sídla spoločnosti v súlade so zápisom v obchodnom registri. V článku I. predmetných zmlúv postupca prehlásil, že je vlastníkom a veriteľom pohľadávky voči dlžníkovi: Fondu národného majetku S.. Postúpená pohľadávka je dostatočne identifikovateľná. Predmetom postúpenia je úrok z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 13 740 Sk (menovitá hodnota a výnos z dlhopisu F. S.) odo dňa 01. 01. 2001 do dňa vyplatenia istiny. Zároveň je uvedený aj právny titul vzniku pohľadávky, t. j. omeškanie dlžníka s vyplateným dlhopisu splatného v zmysle § 24 ods. 6 zákona č. 92/91 Zb. k 31. 12. 2000. Úrok z meškania - jeho výška bola stanovená v súlade s nariadením vlády S. číslo 87/95 Z. z. vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby určenej NBS platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu vo výške 17,6 % ročne (článok I. bod 3. zmluvy).

Ďalej v článku II. sa zmluvné strany dohodli, že s postúpenou pohľadávkou prechádzajú na postupníka aj všetky práva a nároky spojené s oneskoreným vyplatením dlhopisu F. S. postupcovi. Postupník sa podľa článku II. bodu 3. stáva vlastníkom postúpenej pohľadávky okamihom podpisu zmluvy (dňom 13., 14., 15. decembra 2002).

V článku III. – osobitné a záverečné ustanovenia, zmluvné strany prehlásili, že zmluvu uzatvorili slobodne, vážne, určito a zrozumiteľne, nie v tiesni, nie v omyle, ani za nápadne nevýhodných podmienok a na znak vôle byť ňou viazané, ju vlastnoručne podpísali.

V spornom prípade postúpená pohľadávka bola dostatočne určená a nie je ju možné zameniť s inou pohľadávkou postupcu a dlžníka. Zmluvné strany jednoznačne prejavili vôľu byť zmluvou viazané.

Odvolačí súd dospel k záveru, že sa jedná o platný právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 OZ, ktorý podľa § 524 ods. 1 OZ zakladá aktívnu legitimáciu žalobcu na uplatnené právo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom dovolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil vo svojich

rozhodnutiach vydaných dňa 26. októbra 2006 v skutkovo a právne totožných sporoch, ktoré sa líšia iba výškou žalovanej pohľadávky, že žalovaný sa dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov ich bývalým majiteľom, nakoľko dátumom rozhodným pre posúdenie, kedy mal žalovaný splatiť dlhopisy bol 31. 12. 2000 a nie 31. 12. 2001. Žalovaný bol teda povinný splatiť dlhopisy a výnosy z nich v súlade s ustanovením § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v deň ich splatnosti – 31. 12. 2000.

Preto, ak žalovaný splatil menovitú hodnotu a výnos z dlhopisov až po uplynutí tejto doby, počnúc dňom 01. 01. 2001 sa dostal do omeškania splnením peňažného dlhu a veriteľom vzniklo právo na úrok z omeškania. Uložením povinnosti fondu splatiť dlhopis najneskôr do konca roku 2001 (§ 24 ods. 11 cit. zákona) zákonodarca iba vymedzil čas trvania tejto formy privatizácie. V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na odôvodnenie dovolacieho rozsudku, ktoré je účastníkom známe a rovnopis rozsudku je založený aj v spise (čl. 218).

Prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec, keď konštatoval, nedostatok aktívnej legitímácie žalobcu z dôvodu neplatnosti právneho úkonu – zmluvy o postúpení pohľadávok.

Keďže súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho názoru a žalobu zamietol, nezaoberal sa opodstatnenosťou uplatnenej pohľadávky – jej výškou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako si súd odvolací, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 29. mája 2009

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.